

A MUNKA

XVII. évfolyam, 6. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1939 február hó 4

ÖNTUDATOS FAJVÉDELEM.

Mi lenne előbbrevaló, mint magyar fajtánk védelme? Végeredményben itt minden a magyarság érdekében történik, akármilyen intézkedésről legyen szó. De az általános helyzetet javító intézkedéseken kívül szükség van olyan rendelkezésekre, törvényekre, amelyek a fajvédelmet, a magyarság lélekszámbeli gyarapodását, fizikai megerősítését, az élet küzdelmeivel szemben való ellenállóképességének fokozását és jobb megélhetését szolgálják. Tehát ha messzebb nézünk azt, hogy az erősebb nemzetet barát és ellenség egyaránt jobban megbecsüli s természetszerűen a gazdaságilag, szellemileg és katonailag felkészültebb, nagyobb erőt képviselő nemzet könnyebben éri el törekvéseit. A mi esetünkben azt, amire minden magyarnak elsősorban kell gondolnia: az elvesztett ősi magyar föld visszaszerzését.

Öntudatos fajvédelmet sürget a magyar élet megerősítésére indított új mozgalom is. Küzd a magyar nemzet szaporodásáért, az egyke leküzdésével a sokgyermekes magyar családokért, harcol a gyermekhalandóság, a népbetegségek és az egészségtelen lakások ellen. A szegénységet, a nincstelenséget, a ma pusztító nyomort ki akarja küszöbölni s helyébe az egészséges, erős, ellentálló polgári jólétet tenni.

Sok igazságtalanság kiküszöbölése mellett a magyar faj védelmét szolgálja a zsidójavaslat is, amelynek parlamenti bizottsági vitája nagyon elhúzódik s emiatt a javaslat a tervezetnél később kerülhet a képviselőház plénuma elé. Különböző erők mozdultak meg a javaslat ellen s igyekeznek a zsidóság érdekében enyhítéseket elérni. Azokkal szemben, akik védelmükre kelnek, komoly érveket sorakoztatnak fel úgy a jobboldali ellenzék, mint a kormánypárt és a kormány részéről. Rácz Jenő nyug. honvédelmi miniszter egyik legutóbbi beszédében utalt arra, hogy a zsidóság faj, amely sokezer éves elkülönülésben élte a maganépi életét. Nem tartott soha és nem tart ma sem szorosabb lelki kapcsolatot azzal a néppel, amelynek körében élt. Amennyire különbségekben hozzácsatlakozhat a vendéglátó néphez, annyira nem tud összehasonulni vele. Ezen nem segít az sem, ha felveszi a kereszttség szentségét, mert a kereszttség a fajtát megváltoztatni nem tudja. Ezért lesz előbb-utóbb minden népnek terhére a zsidóság. A gazdasági életben csak a maga hasznát keresi minden fajtaival szemben és ezért nem csodálhatjuk, hogy a világtörténelemben végül is minden nép egyszer vagy többször ki akarta magából tessékélni ezt a fajt, vagy legalább is el akart különülni tőle. Nem a kereszténység és a magyarok az okai az anti-

EMBER.

Amikor mintegy hét esztendővel ezelőtt megjelent a város utcáin, mosolyogva köszöntötte jobbra-balra a kevés számú ismerőst, akkor a többi járó-kelő még csak az ismeretlen idegent látta benne, arcán a megnyerő, nyájas mosollyal s úgy raktározta el titkon magában: *kedves ember*. Ez az előlegezett bizalom még csak a külsőnek szólt, a fejnek, arcnak, természetnek, járásnak, mely az ember ábrázolásánál a legtrikábban nyílt és őszinte, legtöbbször másképp, előnyösebben igyekszik ábrázolni a belső embert, eltakarván hibáit, gyarlóságait, nagyon sok esetben rossz, gonosz indulatait, mert hiszen, ha a természet az embert a feketéknek nevezett indulatok szerint ábrázolná, akkor a fehérek között lenne a szerezseny s a szerezsenek között több a fehér ember.

A *kedves ember* az idők folyamán megismerkedett magas szobrászátval fogva a város egész társadalmával, szegény munkáshoz, előkelő urhoz egyaránt megtalálta azokat az éteri hullámokat, melyek az emberi szívből egyenesen emberi szívek felé sugárzanak s akkor már nyíltan, egymásnak mondták az emberek és pedig megokasodottan: *jó ember*. Igen! Jó embernek mondták, de nem azzal a tetteivel őszintelenséggel, amikor egyik ember dicséri a másiknak az új ismerősét minden meggyőződéssel nélkül, hanem azzal a kirobbanó, a nyilvánosságot szinte megkövetelő, jóérzésű nyíltsággal, hogy ezzel megajándékozza egy ember őszinte ismertetésével a barátját. Jól tudjuk, hogy az őszinte s igaz dicsérettel rendszerint fukarkodni szoktunk, emberi sajátossága-

ink közé tartozik, hogy inkább százszor mondunk valakiről rosszat, mint egyszer jót. Inkább mázsányi súlyú, soha nem létező hibákkal rakjuk tele felebarátaink vállait, minthogy egy grammnyi ére-arannyal ékesítsük fel őket a valóban bennük lakozó eredményekből. Ha tehát a *kedves* jelző mellé olyan hamar a jó jelző is kerülhetett, az már valóban kell, hogy kedves egyéniség és jó ember legyen.

A *kedves* és jó ember, hivatásának rendkívül nagy elfoglaltsága mellett bekapcsolódik a társadalom hazát, kulturát, szociális problémáit megoldani igyekvő feladataiba. Egy hazafias ünnep alkalmával ott látjuk a szomszédos Páfalva köz-ség pódiumán, onnan a vasutasok körének pódiumán találjuk s este az Ipartestület dísztermének színpadán. Egy a témája mind a három helyen, de mind a három helyen nem csak a hallgatóság szelleméhez igyekszik férkőzni szónoki beszédében, hanem magáról a témáról három oldali keresztmetszetet nyújt, minden oldal különálló egész s a három együttvéve olyan tömör komplexum s a témák oly ragyogó felolvasása, hogy dicséretére válnék a legelsőrendű történetészek, filozófusok és szociológusok. Jellemző még benne az, hogy mindhárom beszéd szabad előadás, nincs előzetesen papírra rögzítve és betanulva, hanem szellemének gazdag tárházából úgy szedgette elő, mint dolgozó asztalának egyik, másik és harmadik fiókjából.

Ez csak egy alkalom reprodukálása, de gondoljunk vissza arra, hogy aránylag rövid itt tartózkodása alatt hány számtalan

esetben üdítette fel lelkeinket szellemének Lacrimae Christi borával.

Ezután már nem így mondogatták róla az emberek egymásnak, hogy tudod-e, milyen egy okos ember? hanem azzal az ellentmondást nem tűrő határozottsággal jelentették ki: *Okos ember*.

Hogy viszont mit jelent még az, beletartozni az ő baráti körébe, azt csak mindnyájan, akik ebbe a körbe szerencsések vagyunk tartozni, külön-külön tudjuk megbecsülni. Mit jelentett például egy este négy szemkört elbeszélgetni, eltársalogni vele? Lelki ujjászületést! Egy ilyen társalgással hónapokra telítődött meg az ember élettartalommal. Ez az ő titka és csak így állhatott fenn az a szoros lelki-kapcsolat, mely összefűzte a barátság erős szálával a város ugyszólván minden polgárához s ez a megfajított titok az, amit ritkán mondhatunk emberről: *valóban ember*. Ember a bibliai felfogás szerint: valóban a teremtés koronája s ember a tudományos megállapítás szerint: akit a szellemi képességei valóban magasan a többi fölé emelnek.

Napiainkban uton-utófélen halljuk, olvassuk, hogy ennek a századnak mennyire megsemmisítő az erkölcsi hatása, hogy a levegő mennyire van telítve erkölcsi méreggel, hogy hiába a jó nevelés, a tisztas család otthon, stb. Lehet! A multak tapasztalata azonban arról regél; hogy bár a világ tengelye mindenkor a rossz volt, mégis az a *kevés* jó váltotta meg mindig, amelynek a létezését mindenkor igyekeztek tagadni.

A magam szerény megállapítása szerint dr. Vilmon Gyulát ebbe a *kevés* jóba sorozom s ha máskor talán kevésbé, de ez alkalommal, úgy érzem, egy város egész társadalmát egyöntetűen csatlakozik ezen megállapításomhoz. (—dny.)

szemitizmusnak, ezt maguk a zsidók okozzák.

Az igazságügyminiszter egyik beszédében azzal indokolta az általa beterjesztett javaslatot, hogy nem gyűlölködés vezet bennünket, nem harag, irigység, vagy ártó szándék, hanem az, hogy ebben az országban szellemi és gazdasági téren egyaránt a magyarságot tegyük urrá és minden helyzetben a magyarság kezébe adjuk a vezetést. Az a célunk, hogy a magyar ifjúságot

kenyérhez juttassuk, hogy lehetővé tegyünk a földművestársadalom számára is a felemelkedést a magasabb társadalmi osztályokba. Az a cél, hogy a polgárosodást előbbre segítsük, hogy az értelmes, tehetséges magyar gazdai fűszár számára is helyet tudjunk szerezni a középosztályban. A középosztályt, amely gerince a nemzetnek csak úgy tehetjük erőssé, ha folyton pótlást tudunk adni neki a gazdátársadalomból. Nem gyűlölködés

vezet bennünket, — úgy mond az igazságügyminiszter beszéde további során, — és hitünk az, hogy minden magyarnak össze kell fogyni abban a törekvésben, hogy a zsidókérdést egészséges megoldáshoz és nyugvópontra juttassuk. Ezután következik a földreform meg-megoldása, majd a többi reform, ezek közt az átfogó adóreform, amely a gyengék terheit az erősebb vállára fogja áttenni és jobban arányosítja a közterheket.

Följegyzések a lévai bevonulásról.

(3. folytatás.)

Misich hadnagy felvidéki csókra vágyik. Telepatikus uton érzi meg, hogy ihletett állapotban milyen fogadalmat rögzítettem nótába. Nem hiszem, hogy a szolgálati elfoglaltság szülte nehézségre tekintettel sietne segítségemre. Nagy kópé. Csalogatók, szépek a lévai lányok. Nem válogat. Egyszerre kettőt kap el közülük s nyom hirtelenében csókot az arcukra. Duplán, leplezetlenül kapja vissza.

Közben pereg a nagy film. Autó után érkezik a nyitva hagyott soron. Alig van rajtuk hely, melyet ne borítana virág, mégis hull rájuk s a belőlük kiszállóakra az őszirózsza a szálanként nevelt krizantémum tömkelege.

Óvár felől két teherkocsi érkezik sisakos és álló rendőrökkel. Az első gépkocsin Gulyás János rendőrtiszt helyettes zászlóval tiszteleg. Határtalan lelkesedéssel, virággal fogadják. Egyenként szedik le a kocsikról. Parancsra azonnal szolgálatba lépnek s utánozhatatlan kedvességgel dirigálják az érkezőket a sorfalak mögé. Katonások, fegyelmestettek. Nyitott ajtón sétálnak a szívekbe. Szívem mélyéig hat a várakozáson felüli fogadtatás. Magyar világ van itt. A honfiút és honleányi bánat kizáró nyomása alól szabadulók átkos mult fölött áll a tört. Minden hang a mélyből fakad s egybeolvadva, sugár mint

az orkán. Félmetesen harsogja túl a domboldali új határt. Főlényesen száll arra a gondolatom. Most nincs kényszer, ijeszgetés. Az orkán ellen most nem lehet viharágyukat felvonultatni. Az 1930-as, ördögi mesterkedéssel hajszolt, magyarvesztő népszámlálás eredményben akkor is ijesztő cáfolatát fokozott mérvben kell hallaniok a Lévat husz éven át bitorlóknak. De látniok kell azt a repülőrajt is, melyből álomszerűen és méltóságáteljesen két ezer hull a Fötrere a levegőben bontakozó magyar trikolor: az ajkakra Hozsannát varázsló, Ég felől jött szankció. A látvány lenyűgöz. Fenséges előjátéka a honvédség három órákor kezdődő bevonulásának.

Festői, páratlanul szép előkészületek előzik meg azt. Deután két óra. A magyar ruhás nők csoportja egyre bővül. A hagyományokhoz ragaszkodás mellett az ügyesség, leleményesség számtalan megnyilatkozása ragasztja a szemeket a ruhákra. Színes, pompás. Magyar ruha bemutatónak volna, ha a nap történelmi eseménye nem avatná annál mélyebb értelművé. Most mély gloriifikálása a nap minden átfogó jelentőségének.

Új csoportra esik a tekintetem. A cseh hadseregből leszerelt polgári ruhás magyar legények felé fordul az érdeklődés. Dörgő tapsot kapnak. Messze vidékre valók. Hosszu ut áll meg előttük. Látni akarják azt, amiről odaát oly sokat álmodoztak. A rendezőség szeretettel jelöli ki számukra a helyet.

A vár felől a frontarcosok kétségess

csoportja zászló alatt közeledik. Valamennyien vitézjelölték. Annyi a kitüntetésük. A rejtekhelyről napokkal előbb elővett érmeiken látszik, hogy a nagy napra boldogan csiszolták, fényesítették.

Legénysorba ért, levegte-nemzedék alatt dübörög az aszfalt. Szemem belefárad, míg végignézem őket. Olyan sokan vannak. Érzik, hogy minden szemrajtuk. Keményen vágják a menetet. Látnoki erővel erről a seregről írta Tóth Kálmán költőnk:

Csodálatos ifju sereg,
Mely nem tudni, hogyan támad.
Napok születtek s mégis mintha
szülte volna három század.

Napok születtek, de szétszóródva a gyermeki agy első megnyilatkozása óta erről a napról szöttek a nagy magyar álmokat. Közülük kerültek ki az Offermann Pubik és Bolemann Ivánok serege, kik a felszabadulás előtti hetekben életük kockáztatásával hordták szét éjjelenként a motorkerékpárra erősített, őszől fonnnyadó gallyakkal leplezett és csehekre számuknál fogva is veszedelmes fegyvereket.

Az iskolás gyermekek tömege mozgó zászló-erdő. Tanítók, apácák vezeték. Sok közöttük az árvalányhaj-kalpagos, piros lejbis, rojtosgatvány kis magyar. Koron mögé állítják őket. Izgulnak, örülnek, mindegyik az elsősorba akar állni, hogy elsőként lássa az álmban sokszor megjelent legzsebb katonát, a magyar honvédet. Círogatva prongatós s hardonnan

A Balassa Társaság irodami estje.

A nagyszámú közönség, mely f. hó 1-én az Ipartestületben megjelent, azzal az elismerő megállapítással távozott, hogy az előadás a legnagyobb várakozást is kielégítette.

A társadalom színe-java jelen volt az esten. A műsort Semetkay József az innen Kassára helyezett gimn. tanár mondotta, aki az újabb magyar irodalom egyes állomásait és kiválóbb művelőit ismertette és méltatta. — Ezután a kurucvilág dalaiból Röder Alfréd által összeállított és hangszerelt zeneszám következett, melyben zongorán Röder Alfréd, harmóniumon Csanády Miklós, hegedűn Vilezál Richárd dr. tagok és Tolnai Sándor, Jekkel Béla (II. hegedűn) mint vendégek szerepeltek. A kiváló együttes a szép kuruc nóták ügyes hangszerelését tökéletes biztonság-gal interpretálta.

A következő szám Darkó István író, a kassai rádió igazgatójának „Stregovai élmény” c. és a cseh uralom idején megtörtént meghatározó tárgyú felolvasása volt, mely alatt szétáradt a teremben a cseh zsarnokosság fojtó levegője, és szétáradt a bizó magyarság éltető szelleme is. A viharos tapsot megérdemelte.

Ezután a premontrai fehérvári reverendás papköltő Mécs László lépett a függöny elé, zúgó tapsot váltva ki a hallgatóság részéről.

Rövid, de lelkekbe vágó beszédben emlékezett meg egy beszakadt tárna egymás kezét kereső bányászairól és ilyen beszakadt tárna volt a most felszabadult felvidék is. A magyarságot kitartó összefogásra hívta fel a többi beszakadt tárnákban szenvedő tessvérek felszabadítására, majd megkezdte csodálatos művészi és mély tartalmú költeményeinek szavazását. A közönség lélegzetvisszafojtva érezte a világot fenntartó Is-ten... Is-ten... félelmetesen ritmikus lüktetését és hatalmát s szinte elemi erővel tört fel a megkönnyebbülést jelentő zúgó taps. Egy másik költeményében az édesanyák végtelen szeretetét, majd izzó krisztusi szó-

ciális lelkével a felebaráti szeretet szunynyadó tüzeit lobbantotta lánggra. Hiába tetézte meg ragyogóbbnál ragyogóbb költeményeivel előadását, a közönség tomboló tapsa mindig visszahívta.

Szünet közben autogram gyűjtők tömege lepte meg a nagy költőt és művészt.

Szünet után a bányazenekar Vilezál karnagy vezetésével Liszt XIV. rapszódáját adta elő nagy tudással és fegyelmezettséggel.

A balassagyarmati Madách, a salgótarjáni Balassa Társaság r. tagja Horváth Sándor bgyarmati polgármester olvasta fel székfoglaló novelláját, melynek mestertollal megírt témáját szeretnénk teljes egészében lapunk hasábjain leközzölni. Viharos taps köszöntötte a kellemes megjelensű kiváló író.

Felvidéki dalokat énekelt ezután Kodály gyűjteményéből Ehrlich Józsefné, akit Csanády Miklós kísért zongorán. A nehéz magyar tónusu nóták előadása és kísérete a legnagyobb elismerést váltotta ki a lelkesen tapsoló közönség részéről.

A műsor két utolsó száma Darkó István felolvasása és Mécs László szavazata volt.

Darkó István a Tejes fúvós novellájában a szép úri lányok után futkosó parasztfúvós tragédiáját rajzolta meg mesteri kézzel, tele humorral és sok-sok tanulsággal. Művészi volt.

Mécs László fellépése extázisba hozta a közönséget, mely nem volt hajlandó elhinni, hogy az Isten e különösen tehetséges küldöttje is ember, aki kifárad és pihenni vágy. Járja az országot, mint apostol, aki a cseh megszállás alatt igazi mecseke, lánglelkű profétája volt a magyarságnak.

Aki hallotta Őt, az sohasem felejt el, aki nem hallotta az vágyik őt hallani.

A Balassa est farszort és körültekintő munkáját nem hiába végezte a rendező: Koltay Imrével az élén.

A salgótarjáni egészségvédőintézet intézőbizottságának ülése.

Dr. Förster Kálmán polgármester elnök üdvözölte az intézőbizottság megjelent tagjait és az ülést megnyitotta.

Dr. Tóth Máttyás az intézőbizottság jegyzője bejelentette, hogy dr. Vilmon Gyula m. kir. tiszti orvos, az egészségvédő intézet ügyvezető orvosa a m. kir. belügyminiszter által Pozsony és Nyitra k. e. e. vármegyék tiszti főorvosává kineveztetve, az egészségvédő intézetben viselt állásáról lemondott és lemondását a következő levélben jelentette be:

„Az Egészségvédő Intézet Intézőbizottsága Méltóságos Elnökének!

A Salgótarjáni Egészségvédő Intézet ügyvezető orvosi állásáról ezennel mély tisztelettel lemondok s kérem, hogy az intézőbizottság ezen lemondásomat tudomásul venni méltóztassék.

Munkásságom ideje alatt Méltóságos Elnök Úr, a mélyen tisztelt intézőbizottság szíves támogatását, lekötőlező jóakarátát s mindig hatékony megértését volt alkalmam tapasztalni, ami meglévő csekély érdemnek felfokozására szolgált.

Az egészségvédő Egyesület megalakulása óta Salgótarján város közegészségügye szempontjából fontos és nélkülözhetetlen munkát végzett. Ez a munka, mely az Elnök Úr és az intézőbizottság mélyen tisztelt tagjainak hathatós támogatásával jött létre, már érzeteli jótékony hatásait, s remélni merem, hogy a jövőben is megingathatatlan alapja lesz Salgótarján fejlődő közegészségügyének.

Amidőn hálattal szívvel újból köszönetet mondok, szabad legyen egy tiszteletteljes előterjesztéssel élnem, amellyel úgy vélem az Egészségvédő Intézet további eredményes munkáját biztosítom.

Ügyvezető orvosi állásomban utódomnak dr. Olay Andor m. kir. tiszti orvos urat ajánlom. Éveken át szabadságom ideje alatt helyettesítve, így tehát az ott folyó munkával benső kapcsolatba kerültem s annak irányítását és menetét teljesen magáévá tettem. Kiváló szakérte-

lem mellett a betegekkel való tapintatos és szerető bánásmódja előfeltétele annak, hogy az Egészségvédő Intézet harmonikus és tökéletes munkát fog tudni végezni. Mint tiszti orvos rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a gondozói munka tökéletesen és szakszerűen végeztesse.

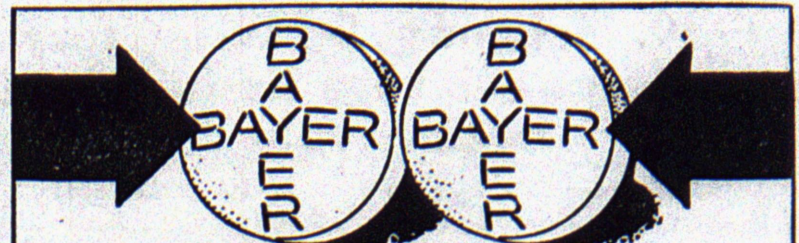
Dr. Förster Kálmán elnök mély sajnálattal emlékezik meg dr. Vilmon Gyula távozásáról. „Egyformán gondolkozunk — mondotta az elnök — amikor dr. Vilmon Gyula távozása felett mély sajnálkozásomnak adok kifejezést. Dr. Vilmon Gyula az egészségvédő intézetben értékes és tiszteletreméltó munkásságot fejtett ki, amiért a legőszintebb köszönetünk nyilvánítjuk. Vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy ha már el is kellett mennie, nagyobb álláshoz jutott és ezzel dicsőséget szerzett nemcsak önmagának, hanem az egészségvédő intézetnek és városunknak is. Javaslom, hogy érdemei jegyzőkönyvileg örökíttessenek meg.” Majd így folytatta: „Dr. Vilmon Gyula bejelentésében foglaltak és mindnyájunk közvetlen tapasztalatai alapján az egészségvédőintézet ügyvezető orvosi teendői ellátásával dr. Olay Andor m. kir. tiszti orvos urat javasolom megbízni.”

Az elnöki előterjesztéshez hasonló értelemben szólalt fel dr. Takács Adolf igazgató-főorvos, mely után az intézőbizottság az elnöki javaslatokat egyhangúlag fogadta el.

Ezután az EVI működését ismertette Szarka Lajosné gondozónővér.

Dr. Förster Kálmán polgármester meleg szavakkal mondott köszönetet az EVI munkásságáért Szarka Lajosné gondozónővérnek. Dr. Takács Adolf megjegyezte, hogy a gondozottak számának állandó emelkedése azt mutatja, hogy a betegek bizalommal vannak az EVI működése iránt.

Szalontai János az EVI pénztárnoka az 1938. évi számadását terjesztette elő. A bizottság az EVI 1938. évi szá-

A »Bayer« kereszt
különbözteti meg a valódi Aspirin-
tablettát az utánzatoktól és pót-
szerektől.

Ugyeljünk tehát a »Bayer« keresztre!

számadását egyhangúlag elfogadta és a felelős számadóknak a felmentvényt a szokásos óvasok fenntartása mellett megadta.

Miután indítványt senki sem terjesztett elő, elnök megköszönte az intézőbizottság tagjainak szíves megjelenését és az ülést bezárta.

Hírek és különfélek Kifelé megyünk...

Ez az a mondat, melyet talán be sem kell fejeznünk, hogy mindenki megértse. Kifelé megyünk... ugyan miből, ha nem a télből?

Igen, február van és most már, nem is nagyon lassan, ha még nem is túl gyorsan, kifelé megyünk abból a sok mindenféle rossz és sivár dologból, amelynek gyűjtőneve: tél.

Kifelé megyünk a szürke napokból, amelyek olyanok, mint valami hajnaltól éjszakáig tartó ásitás. Kifelé megyünk a hidegből, ködből, fagyból és ha ez az ut még elég sokáig ködös, esős, sáros lesz is, végül mégis elvezet valahová, ahová érdemes megérkezni. Kifelé megyünk a fűtött szobákból, ami nagy öröm, de kifelé megyünk a fűtetlen szobákból is, ami még nagyobb öröm. Kifelé megyünk az influenzából, náthából, a tél ezerféle kisebb-nagyobb gyötrelméből, kifelé megyünk a hócipőből és sárcipőből, a télikabátból és annyi más nyugós holmiból, amivel a tél megnehezíti életünket. Kifelé megyünk — egyszerűen — a rabságból és az, ami vár bennünket, a szabadság.

Ülünk, ülünk a tél börtöncellájában, de már nem oly csüggedten, mint akiket életfogytiglani rabságra ítéltek. Már eljutott hozzánk a híre, hogy kegyelmi kérvényünket kedvezően elintézték a legfelsőbb Fórumon, csak még pár formáság van hátra és a börtönajtó megnyílik előttünk. Ezeknek a formaságoknak az elintézésére való a február. Már nem egészen tél és még nem egészen tavasz, már nem egészen börtön és még nem egészen szabadság... a reménykedő várakozás ideje ez a februári hónap, melynek minden napján, még akkor is, ha zordon, kemény, télies, azt mondjuk magunkban: kifelé megyünk...

Nincs tulajdonképpen semmi líra, semmi különösebb báj ebben a két próza szövegben és mi mégis úgy mondogatjuk, mint egy szép költemény visszatérő rimjét. Mint egy édes refrénjét annak az örök költeménynek, mely a tél keserveit panaszolja és a tavasz édességét zengi... (—dny.)

Személyi hír. Dr. Bóta Károly latin-magyar szakos okl. tanár a helybeli gimnáziumhoz nevezetett ki.

Dr. Bánffy György járásbírói aljegyzőt az igazságügyminiszter f. hó 1-től önműködési hatáskörrel ruházta fel.

Költöntetés. A kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a baglyasaljai polgári lövészetlet megszervezése és fejlesztése körül szerzett érdemeiért Dubovszky Elemér bányai igazgatónak elismerését tudtul adják.

Bucsuzás. A Jó Isten akaratából, szép emlékekkel gazdagodva, mondok búcsút jó barátainak és kedves ismerőseimnek Kassára történt áthelyezésem alkalmából.

Kárpátfalvi József polg. isk. tanár.

Eljegyzés. Tepliczky Mancikát, Tepliczky Béla balassagyarmati kórház gondnoka és felesége bájos leányát f. évi január hó 28-án eljegyezte ifj. Tóth Gyula városunk gazdasági intézője. Gratulálunk!

Halálozás. Egy Gyuláné f. hó 24-én 54 évi házasság után, életének 78. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 26-án volt nagy részvét mellett az új ravatalozóból.

Halálozás. Szilvassy X. Ferenc a Rimamurányi vasmű rt. borsodnádasi gyára tisztviselőjének felesége sz. dancsházi Jámor Hedvig jan. 31-én meghalt. Két kis gyermeke maradt Terézke és a néhány napos Ráfáel, akik a 17 esztendő boldog és szép házasságnak féltett kincsei. A f. hó 2-án d. u. Borsodnádason nagy részvéttel lefolyt temetésen P. Réz Marian plébános és mások is résztvettek. Az északi plébánia templomában 2-án reggel 8 órakor engesztelő szentmise volt.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik feleségem és a jó anya elhunyt alkalmából fájdalomukat részvétükkel enyhíteni szívesek voltak, ezuton mondom hálás köszönetet. Egry Gyula és leánya.

Adomány. A salgótarjáni bányai igazgatóság tisztviselői kara a szilveszteri est bevételeiből fennmaradt 100 pengőt a népkonyha céljaira adományozta. Zamecsnik Helén 1 kg. zsirt, Schwartz Zoltánné 100 kg. savanyukáposztát adományozott. Fogadják ezen nemes adományokért az adományozók a népkonyha vezetőségének hálás köszönetét.

A salgótarjáni iparos ifjusági önképzőkör farsangi estjéről a múlt számunkban már megemlékeztünk. Előre felhívtuk a város közönségének figyelmét erre a rendkívül vívónak ígérkező estre, amely mindenképpen érdemes lesz a támogatásra. A műsor keretén amint halljuk körülbelül 20 személy részvételével egy énekes és táncos revü kerül színre: „Epizód” címmel, amelynek minden száma sláger és meglepetés lesz. Az ifjusági gárda, Bulyovszky Dezső és Krajcsi Lajos irányítása mellett már nagyban készül a február 20-iki estre, amikor az ipartestület színházterme először lesz bárszerűen mulatságon berendezve. Jól bucsuzik a farsangtól, aki az iparos ifjusági farsangi estjén bucsuzik el tőle.

A Szent Erzsébet Nőegylet február 18-iki műsoros tánc estje méltó befejezése lesz az idei rövid farsangi szezonnak. A műsor összeállítására a vezetőség és vigalmibizottság ezuttal is nagy gondot fordított. A műsor fénypontra „A virágos magyar rét” című táncjelenet lesz, melyet 7 urilány táncol. Hogy milyen ruhákban és milyen színpadi beállítás mellett, azt a rendezőség titokban tartja. Kedvesnek ígérkezik Koltay Imre: „Mister X” című egyfelvonásosa, melynek szerepeit Donázy Zsuzsika, Kuchinka Mária Csipkay Magda, Hunyár Mária, Kraft Jenő és Vágó Károly játsszák. Barabás Lili szóló táncai, Remcsák Alojzia és Mihály Ernő modern táncra, Rusznayk Malvin magyar nótái, Kraft Jenő 5 személyes Fregoli jelenete, bizonyára szintén sikert fognak aratni. Ha végül még felemlítjük, hogy a tánczenét a „Szürke fiúk” jazz zenekara és Hangonyi Rudas Rudi cigányzenekara szolgáltatja, úgy az est sikere már eleve biztosítottnak látszik.

Szülők figyelmébe. Okleveles állástalan tanító olcsón vállalja elemisták, polgáristák házi tanítását. Somlyó-u. 86.

Főtéri virágüzlethez eladó. Cim a kiadóban.

Az Ipartestület febr. 8-iki estje mindenki számára

Az 1939. február 5–11-ig terjedő hét napjaira eső régi hadtörténelmi események.

1849. február 5.

A Klapkával egyesülésre siető Görgey sereget nyomon követték az osztrák hadak és előtte a Branyiszközi hágót is a császáriak tartották megszállva. Görgey Guyont bizta meg azzal a feladattal, hogy hadosztályával utat törjön és a hágót elfoglalja. Guyon a hágó megrohanására a 33. sz. turóczi és a 13. sz. zólyomi honvéd zászlóaljakat rendelte, amelyek Guyon lövegeinek pusztító kartácstüze mellett bátor és halálmegvető szuronytámadással nyitottak utat a hágóra, ahonnan Deym osztrák tábornok csapatát leszoszorították. A véres ütközetben nagyon kitűntek még az Újházi vadászok és a nógádi önkéntes zászlóalj.

A következő napon Görgey tábornok honvéd serege a szerencsésen megvívott branyiszközi csata után azonnal Eperjes felé sietett, hogy Guyon tábornokkal, — aki hadosztályával a branyiszközi dűlő után Eperjes elfoglalása céljából előre sietett — mielőbb egyesülhessen.

Az élelmiszerhiányban szenvedő császári csapatok Guyon közeledésének hírére a város védelmére felkészültek, bezárták a honvédség támadását.

Guyon tábornok személyes bátorságát is latbavetve, a 33. honvéd zászlóalj élén megrohanta a város előtti hegyvonulaton védekező császáriakat, akiket egész éjjelig tartó harcban állásaikból kiverett. A futásra kényszerített osztrák csapatok nyomában azután Guyon korán reggel a kiürített várost elfoglalta.

(1849. február)

A balsikerű vizaknai ütközet után Bem táborába érkezett a várt bányászati segélycsapat, amely erősen megfogyatkozott erejét ismét kb. 8.000 főre (10 gyalog zlj. 7 lovasszázad) és 28 ágyura növelte. A Bemet óvatosan nyomon követő és nem sokkal erősebb erdélyi császári sereget a megbetegedett Puchner altábornagy helyett Kalliany tábornok vezényelte. Az ellenfelek Piski-nél csaptak össze. Itt vívták az erdélyi hadsereg egyik nagyjelentőségű véres csatáját, amelyben Bem tábornok fényes győzelmet aratott. A Sztrigy folyón átvezető hid birtokáért — amelyről Bem kijelentése szerint „Erdély sorsa függött” — a honvédek elkészítették kéztüzetét, a szívós ellenállást tanúsító osztrák sereggel, amelynek folyamán az emlékezetes köhid többször gazdát cserélt. Czetz ezredes honvéd csapata a legváltóságosabb időben érkezett segítségül Déva felől, Bethlen Gergely pedig megállítva a már futásnak eredt csapatát, újból elszánt rohamot intézett az égő hidra. A 11. és 55. sz. honvéd zászlóaljak pedig a folyó jeges vizében derékig gázolva ütötték el a császáriakat, sőt azok ütégeihez férkőzve, még ágyukat is zsákmányoltak. Ugyancsak kitűntek önfeláldozó közbelépésükkel a Würtenberg és Mátyás huszárak is. A véres csata hevében még seblázás Bem tábornok is egy honvéd üteg élére állt és Czetz-el együtt kicsikarta a győzelmet.

A piski-i győzelem napja a m. kir. honvéd lovasdandár „Bem József” tüzérezredének ezrednapja.

Nagyszabású és igen kitűnő minőségű tenyészállatot jelentettek be a mezőgazdasági kiállításra.

A március 22–27 napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás tenyészállatcsoportjában a jelentkezési határidő január 6-án lejárt. Az igen nagyszámú bejelentés feldolgozása hosszú időt vett igénybe, így még csak most van alkalom az eredményekről tájékoztatást nyújtani.

Az összes tenyészállatcsoportban meghaladják a bejelentések a tervezett kereteket, jelölve annak, hogy a neves nagytenyészetek és a fejlettebb köztenyészetek irányítói is tudják, hogy az országos kiállítás nyújtja a legkedvezőbb alkalmat a kiemelkedően jó minőségű eladó tenyészanyag megfelelő értékesítésére.

A rendezőség lehetővé kívánja tenni, hogy az ismert nevű régi tenyészeteken kívül az újabb előretörő tenyészete is szerepelhessenek és elért szép eredményeiket a kiállításra és országos és a külföldi előtt bemutathassák. Ezért, valamint a várható nagy keresletre való tekintettel olyan elhelyezési lehetőséget igyekszik biztosítani, hogy még a múlt évinél is nagyobb számú állatot lehessen bemutatni, mert előreláthatóan, különösen a köztenyésztés részéről, a visszacsatolt Felvidékek megnövekedve, nagyobb lesz a kereset.

A bejelentések adataiból, valamint a folyamatban levő minőségi felülvizsgálatokból örömmel lehet megállapítani, hogy a most következő kiállításra a tenyészállatok minősége az országos tenyésztesz színvonalának örövendetes, állandó emelkedésével párhuzamosan további fejlődésről fog számot adni. A kiállításra felhozandó tenyészállatok mind megfelelően földmivelésügyi minisztérium által az állami kedvezménytel köztenyésztésre vásárolható apaállatokkal szemben megkívánt minőségi követelményeknek, így köztenyésztésre minden, a kiállításra levő állatot bátran meg lehet majd vásárolni.

A vásárolni kívánó gazdák is igen élénken érdeklődnek már, sűrűn tudakozódnak a rendezőségnek a kiállítás várható anyagáról és árairól. A rendezőség természetesen nemcsak az eladók, hanem a vásárolni szándékozó gazdák érdekeit is kellő figyelemben részesíti és ezért a m. kir. földmivelésügyi minisztérium hathatós támogatásával a múlt évhez hasonló sokoldalú és messzemenő kedvezményeket biztosít, hogy a kiállítás-

son anyagi erejéhez mérten mindenki hozzájárulhasson a szükséges tenyészállatokhoz.

A vasúti szállításoknál ez évben a vásárra felszállásnál minden előző événél nagyobb 80 százalékos fuvardíjmentesítést alkalmaznak, a vásárolt állatok hazaszállítására pedig ingyenesen történik.

APOLLO MOZGÓ STARJÁN

3 NAPIG!

Február 4-én szombaton d. u. 5, 7, 9, 5-én vasárnap d. u. 1, 3, 5, 7 és 9, 6-án hétfőn d. u. 5, 7 és 9 órakor

AZUR EXPRESS

Kiegészítésül: Magyar híradó.

1 NAPIG!

Febr. 7-én kedden d. u. 5, 7 és 9-kor

ÉNEKLŐ BANDITA

(Legyünk boldogok.) Vidám kalandos film. Kieg.: Híradó.

2 NAPIG!

Február 8-án szerdán, 9-én csütörtökön este 7 és 9 órakor

ASSZONY A LEJTŐN

Társadalmi dráma. Kieg.: Híradó.

Losonczi-utca 9. sz. alatt háromszobás lakás kiadó február 1-től.

Bocsárlapujtón f. évi január. hó 22-én a Levente Egyesület és az országos hírv Gyöngyös Bokréta, Csáki Tibor főoktató és bokréta-vezető rendezésével nagyszerű műkedvelő-előadással egybekötött táncmulatságot rendezett. Szinre került K. Papp J.: „Bandi gulyás” c. 3 felvonásos népszínműve. Az előadás tisztá jövedelmét leventezászló és leventefelcserelek beszerzésére fordítják. — A terméket zsufolóság betöltő közönség lelkesen ünnepelte a kitűnő szereplőket és az agilis vezetőt, aki fáradságot nem ismerő módon dolgozik egyesületei érdekében s örömmel fogadta a rendező azon bejelentését, hogy február 19-én a fenti egyesületet ismét nagyszabású műkedvelő-előadást fognak tartani.

SPORT

A labdarúgás játékszabályai kérdésekben és feleletekben.

(VII. közlemény.)

16. Melyek a játéktér méretei, jelzései és tartozékai?

16. A játéktér hosszúsága legfeljebb 120 méter, legalább 90 m. Szélessége legfeljebb 90 m, legalább 45 méter. (Nemzetközi mérkőzéseken a hosszúság 100—110 méter, a szélesség 64—73 méter.)

A hosszabb határvonal neve: oldalvonal (touch), a rövidebbé: kapu (goal) vonal. A játéktér mind a négy szögletében zászlót kell elhelyezni. Ennek rudja nem lehet alacsonyabb 1 1/2 méternél, a rud csúcsa pedig nem lehet hegyezett. A játéktéren a kapuvonallal párhuzamosan meg kell húzni, a felező vonalat. A szögletzászlókhoz hasonló zászlókat kell elhelyezni a játéktér felező vonalának meghosszabbításában, legalább egy méternyi távolságban az oldalvonaltól. A játéktér középpontját megfelelő jellel kell feltüntetni és e pont köré körvonalat kell húzni 9 méter sugárral.

A játéktér mindkét végében két vonalat kell húzni a kapuvonalra merőlegesen a kapuvonalnak arról a két pontjáról, amely 5 1/2 méternyre van a kapufától. E két vonal hossza 5 1/2 méter. A vonalak végét a kapuvonallal párhuzamos, egyenes vonallal kell összekötni. E vonalak és a kapuvonal megfelelő része által bezárt terület a kapulőtér.

A játéktér mindkét végében két vonalat kell húzni a kapuvonalra merőlegesen a kapuvonalnak arról a két pontjáról, amely 16 1/2 méternyre van a kapufától. E két vonal hossza 16 1/2 méter. A vonalak végét a kapuvonallal párhuzamos egyenes vonallal kell összekötni. E vonalak és a kapuvonal megfelelő része által bezárt terület a büntető terület. Mind a két büntető területen belül megfelelő jellel kell feltüntetni azt a pontot, amely 11 méternyre van a gólvonal középpontjától. Ez a büntetőrugás helye. A büntetőrugás helyétől 9 méteres sugárral körvonalat kell húzni a játéktérnek a büntető területen kívül eső részén.

Minden szöglet-zászlótól 1 méteres sugárral negyed-körvonalat kell húzni a játéktérrel belül. Ez a szöglet-terület.

A kapukat mindegyik kapuvonal közepén kell elhelyezni. A függőleges kapufák egyenlő távolságban vannak a megfelelő szögletzászlótól, egymástól való távolságuk pedig 7 32 méter. A vízszintes kapufa távolsága a földtől 2 44 méter. A kapufák szélessége és vastagsága nem lehet 12 cm-nél nagyobb.

Háló helyezendő el a kapufákon, a kapu mögötti területen. Ezt megfelelőleg oda kell erősíteni és a kapus számára megfelelő szabad területet kell biztosítani.

17. Egyszerű (közvetett) szabadrugás (p. o.: labdahordozásért) a 16 és feles vonalon (büntető területen) belül, körülbelül a 11-es ponttól. Szabályos elhelyezkedés, felállítás és bírói sipjel elhangzása után az egyik játékos leadja a labdát a másik támadónak, aki ráfutva azt a hálóba lövi. A játékező, mielőtt megadná a gölt, konstatálja, hogy a labda nem tette meg a kerületének megfelelő távolságot. Mi az ítélet?

17. A szabályok világosan kimondják, hogy míg az elrugott labda nem teszi meg kerületének megfelelő távolságot, addig az nincs játékban, a szabadrugás nem mondható megtörténtnek. Mivel ebben az esetben a labda nem haladta meg az előírt távolságot (a labda kerületének megfelelő távolság: 68—71 centiméter), az egyszerű szabadrugást újra kell rugatni.

18. Az egyik hátvéd szabályos jelentkezés után elhagyja a pályát, hogy cipőjei megigazítsa és e célból a kapu mellett helyezkedik el. Alighogy hozzáfog cipője rendbehozatalához, az ellenfél gyors támadást vezet, a kapus kiszalad, a csatár őt is kijátssza és az üres kapura gurítja a labdát. A hátvéd erre jelentkezés nélkül beugrik a pályára és a biztos gólnak látszó labdát kivédi. Mi az ítélet: a) ha a játékos a labdát kirugja, b) ha kézzel védi?

18. Az International Board (a leg-

Hegedűfelszerelések,

Fotóalbumok,

Bőröndök,

Aktatáskák,

Csavarós írónok,

Töltőtollak

Végh Kálmán

könyv- és papírkereskedésében kapjátok.

főbb nemzetközi szabályalkotó bizottság) 1936 június 13-án foglalkozott ezzel a kérdéssel s akkor ezt az új szabályt hozta: „Ha egy játékos a játék megkezdése után lép, vagy tér vissza a játékterre anélkül, hogy a játékvezetőnél jelentkezne, a játékos figyelmeztetendő és ha a játék megszakadt azt a szabályzat 16. §-ának megfelelően (labdaejtés) a játékvezetőnek kell megindítania. Ha a játékos ezenfelül még további szabálysértést követ el, akkor az a szabályoknak megfelelően büntetendő.” Így a) esetben figyelmeztetni kell a játékos és játékvezető-labdával folytatódik a játék, b) esetben, miszerint a játékos a labdát kézzel védi ki, 11-est kell ítélni, mert a szabályok értelmében ilyenkor mindig a súlyosabb szabálysértést kell büntetni. A jelentkezés nélkül beavatkozó játékos meg kell inteni.

Új kérdések:

19. Mit ítélt a játékvezető a következő esetben: A kapusnak elvetéssel védett labda kerül a hasa alá. Az ellenfél játékosai körülállják, a kapus nem mer felállni, mert fél, hogy szabályosan labdától együtt benyomják a kapuba. Ezért több másodpercig fekvő marad a földön.

20. Mi a helyes ítélet, hogyha a szabadrugást elrugó játékos újra érinti a labdát, mielőtt az más játékos érintette volna és ez az érintés kézzel történik, akkor egyszerű szabadrugást kell-e ítélni a kétszeri érintésért, vagy pedig a kezelet kell büntetni, amiért tudvalehetőleg szigorított szabadrugás, sőt saját 16 és felesén belül büntető rugás (11-es) jár?

21. Kapurugásnál a kapus rosszul találja el a bőrt, amely a 11-es ponton álló hátvédhez kerül, aki a ráfutó center-csatár előlviszsa igyekszik játszani a kapuvédőhöz. Passza azonban olyan erős és saroktarató, hogy a kapus nem tudja kivédeni. Ilyen esetben, hogyan intézkednek a szabályok? Lő. Mi.

Bányamozgók híre. A baglyasaljai és pálfalvai bányamozgók február 5-én vasárnap, Indig Ottó szenzációs regényének magyar filmváltozatát, a mulatságos változatokban gazdag 13 KISLÁNY MOSOLYOG AZ ÉGREK mutatója be három három előadás keretében. Főszereplők: Turay Ida, Erdélyi Mici, Ráday Imre, Gózon Gyula, Juhász József és tizenkét ragyogó szép kislány. Kiegészítésül: „A magyar lötenyészteszt” c. kulturális, „Poppey a szárazdajka” c. trükkfilm, valamint a Magyar és Paramount világhíradók. Karancsesziből a villamos d. u. háromnegyed kettőkor indul.

Pályázati hirdetmény.

A Salgótarjáni és Salgótarjáni Járási Ipartestület pályázatot hirdet a Kassai-sor 42. sz. alatt fekvő székházában levő jól jövedelmező élettermek és egyéb vendéglői helyiségeinek s az ezekhez tartozó berendezési tárgyaknak, továbbá színháztermének bérbeadására. A bérlet kezdete 1. év április 1.

A pályázatok f. év március 10-ig küldhetők be az ipartestület címére. Csak megfelelő képesítéssel rendelkező vendéglős pályázhat. Az ipartestület előjárósága fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül azt választhatja, amelynek beadóját úgy szakmai mint egyéb szempontokból a legalkalmasabbnak tartja. A szerződéstervezetet kívánatra megküldi az ipartestület.

Salgótarján, 1939. február 1-én.
Léng Kálmán s. k. Zsiday István s. k. lpt. jegyző. lpt. elnök.